

"הלכתא למשיחא"?

ערך א"י (נסכא מכלא, הקדמה)

קיומם. ונתבטלו מעת אשר שמם. כי על אלה כאלה במשניות ברייתות וסוגיות. חידושים וביאורים. מחכמתם מזהירים. שמו עין עיוניהם. והורו לנו אופני קיומיהם. דרשו וגם חקרו בהם. להעמיד על תלם משפטיהם. כבכל החוקים הנוהגים גם בזמניהם. ולמה לא נדרוך בעקבותיהם. למה לא נחקור גם אנחנו דרך מחקריהם.

ועוד זאת נחשוב שלישיה. למען הרחיב למודינו במרחביה. ולעמול להאיר מאפילה. בכל מצות התורה. כי בלמודה נמשלה למנורה הטהורה. אשר כל חלקיה. הקנים היוצאים מצדיה. גביעה כפתוריה ופריחיה. פריחה ירכה ונרותיה. מקשה אחת נעשו ונחקרו. לא יתפרדו ולא יחלקו. וממעל האחד הנרות בקדש האירו. כן כל משפטי התורה רק בהתאחדותם יאירו. ולכן אשר על רוחם יעלו. לפרדם ולחלק ביניהם בקדש מעלו. כי כלם זה את זה יחזיקו. זה מול זה יסודם יעמיקו. ואין מהמצות והחוקים. בתורתנו הקדושה נחקקים. אשר לא גם אחרי נחרב בית תפארתנו. ונתפזרו וגלינו מארצנו. עודם יום יום לנו לעינים. להורינו דרך עבודת אבינו שבשמים.

ועל כן מיום עמדי על דעתי. חצני נעתי. מתני חגרתני. לתור לבקש ולדעת. עד מקום שידי מגעת. לחקור ולדרוש בכל המקומות. בהרים במישור ובעמקי תהומות. לשאוב בכל המצות מבלי הבדל ביניהם ממעיני החכמות. למען הבן כפי אשר אשיג ידי בנעלמות. כן דרכי בחבורי למסכת יבמות. וגם בחבור הזה עשיתי ככה. לחקור ולברר וללבן הלכה. באמרות ד' טהורות. כמו במצות הנהגות בכל הדורות. גם באותן אשר עתה זכרון רק אב אל בניס יודיע. עד יגיע עת בה המרחם ציון תפארתו יופיע.

עיני שמתי למצוא דרך הנכונה. בבירור הרבה הלכות ודינים וחקירות. גם בענייני שמיטות תרומות ומעשרות. וסנהדרין ועדים וקדשים וטהרות. וידעתי כי רבים גם מאשר אל הר ד' עולים. ובעמקי מצולות ים התלמוד צוללים. אומרים מה לנו בהלכות ודינים אשר לא נוהגים בזמננו. הלא כפי אשר הורונו חכמינו. כאשר יגיע עת ביאת משיח צדקנו. יבאו משה ואהרן ואליהו עמו והם יורונו. ורק בירור דינים הנוהגים גם עתה מוטל עלינו. ובהם נעסוק כל ימי חלדנו. כי הם חיינו ואורך ימינו. ואם לא נדע רק אותם דינו.

אמנם לדעתי לא טוב בפייהם זאת המענה. ואין זה דרך הנכונה. ולא אורח דעת ותבונה. להשליך אחרי גיוו העיון ברוב מצות התורה. ולהשים מסוה על פני יפה וברה. על אשר בעוננו הגלות החשיך תוארה. הלא על זה נצטוינו מפי חכמינו הראשונים. ונוהרנו מפי הנבונים. בכל עת לדרוש לציון ולעשות תקונים. למען חזק תקותנו. על קבוץ גלותנו. ועל בנין בית מקדשנו. במהרה בימינו. ובמה יותר נעלה זכרון ציון על לבבנו. מאשר נשים המצות והחקים לנגד עינינו. אשר נהגו על מכונו בהיותו. ואשר ישובו להתנהג בשוב ד' את שביתו.

וזאת שנית אשר הורונו המורים. בלמודיהם התמימים והישרים. כי גם בהיותנו בגולה. חק מחוקי ד' לא כלה. ואשר יעסוק בתורת עולה. כאלו הקריבה על המזבח. להעלות לפני ריח ניחוח. ומזקנים נתבונן. מתנאים ואמוראים ורבנן. וגאונים וראשונים ואחרונים. אשר האירו באור חכמתם בכל הזמנים. מעת היות היכל על מכונו. ואחר אשר בעוננו הורד לארץ גאוונו. משך הרבה מאות שנות חייהם. ולא ניכר מדבריהם. מי מהם הורה בעת שבת ישראל על אדמתו. והתנהגו לו כל דברי תורתו. ומי מהם הורה אחר גלות ישראל מנחלת אבותיו. ונבצרו לו מלהתקיים רבות ממצותיו. אשר במקדש נתלה

ערך לנר

רבי יעקב יוקב עטלינגר נולד בשנת ה"א תקנ"ח (1798) בקרלסרוה, גרמניה, ונפטר בשנת ה"א תרל"א (1871). ר' יעקב שימש ברבנות בקהילות אחדות בגרמניה, אבל הוא נודע ברבים בעיקר כרבה של אלטונה. הוא היה לוחם אמיץ נגד תנועת הרפורם, והעמיד תלמידים הרבה, ביניהם רבנים מחוללי תנועת תורה עם דרך ארץ: ר' עזריאל הילדסהיימר ור' שמשון רפאל הירש. הוא יזם וערך כתב-עת יהודי בגרמנית בשם מעורר ציון, וכתב-עת תורני בעברית, 'שומר ציון הנאמן'. בין ספריו: ערוך לנר - על כמה מסכתות הש"ס, ביכורי יעקב - על הלכות חג הסוכות, ובנין ציון - תשובותיו. (פרוייקט השו"ת)